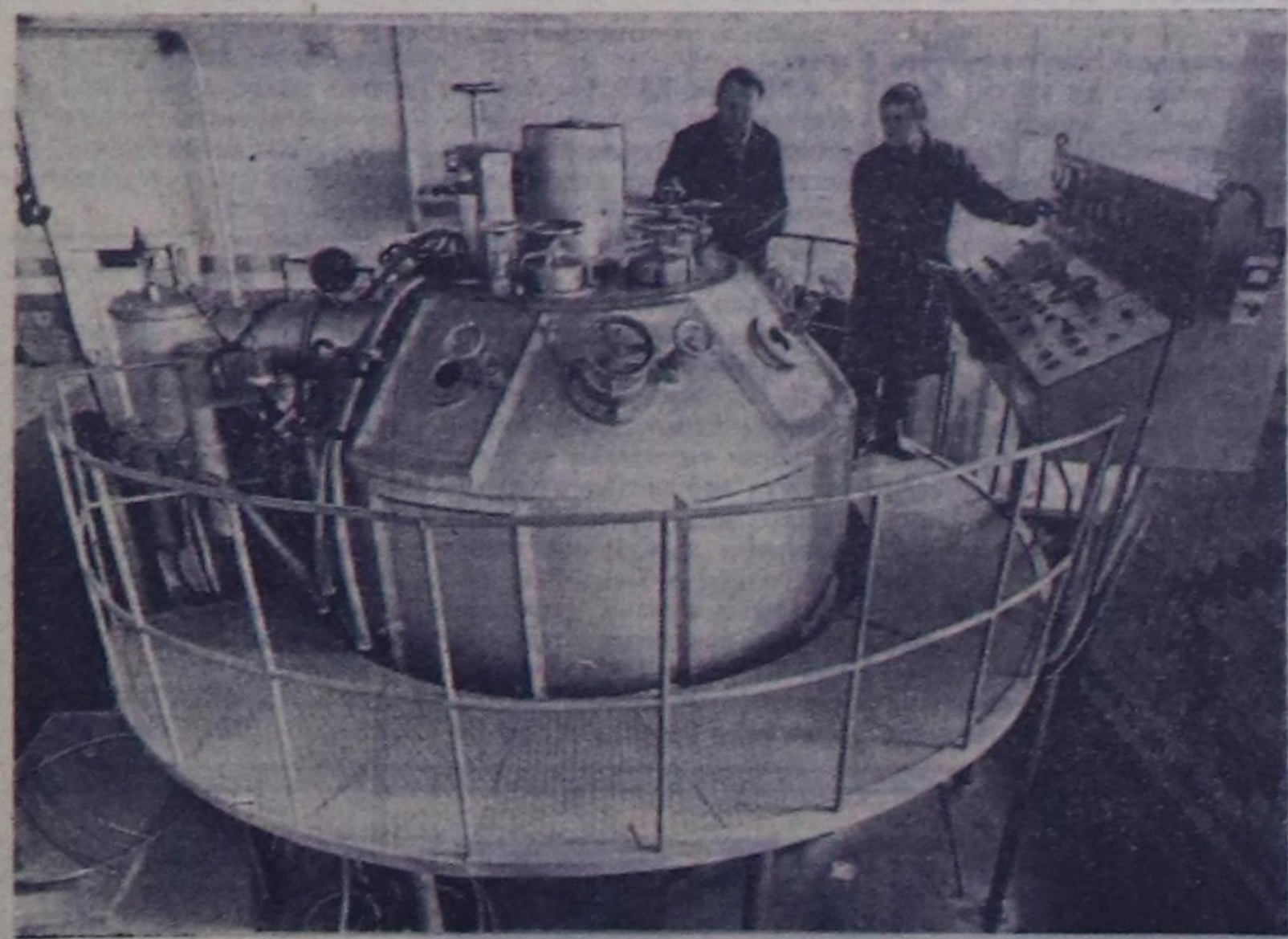

КИЕВ. Нитилел бүдүргөсүнүн ажыктыгы

ДЕПШИЛГЕНИН КҮЧҮЛҮГ ШИМЧЕДИКЧИЗИ

техникти депшилгенин темпидерин дүргөдери-нин сорулгазын СЭКП-нин XXV съездине сал-гак. Совет эртем комму-низмдин материал-тех-никтиг баазасын тургу-зунга бодунун салыш-кынын улгатырар ужу-руг. Ол сорулганы че-динишкенин күчүсү ар-ганы берип турар солун дуржулганы Украинанын эртемденери чедип ал-ганнар. УССР-нин эртем-нер академиясынын дур-жулганын СЭКП ТК чоокта чаа чүүлүг деп көргөн.

УССР-нин ЭА-да чаа адырларын тургускан, технологтуг чаа чоруду-галарын ажылдап кыл-ган болгаш ону калбаа-биле ажыгтай берген, ав-томатчыдылганын чаа де-

рилселерин, материалла-рын, чекселерин, препа-раттарын, системаларын база херекселдерин ажылдап кылган. Тоску беш чылдын ишинде УССР-нин ЭА-нын албан черлери улус ажыл-агы-йына 2700 ажыг ажыл-дарын непереткен, олар-нын эконоимиктиг ажы-барык 900 миллион рубль болган.

Эртемденеринин ажыл-дап кылган чүүлдерин Волганын болгаш Кама-нын автомобил завод-тары, Кривой-Рогун метал-лургия заводунун № 9 доина суугузу, «Азовкан» заводтун «3600» станы, Харцызтын хоолай заво-ду, Байкал-Амур магн-стралы ышкаш ындыг эн-че чууга тудугларда ажыг-лаан.

УССР-нин Эртемнер академиясы чүгө үндө-лүн шимчилээшкенин хөг-жүдериңге улуг че-динишкенин чедип ал-ган эвес, харын оларынч тунелдерин херек кы-рынга боттандырырга улуг чедилешкенин ба-за чедип алган. Институт-тарнын ажылдап кылган чүүлдеринин хей кезин принципалдыг чаа бол-ган ужурундан оларын шимчээшкенин алды-рынга акша-хөргөнгин дүргөн дедир эгидер ар-ганы берген.

УССР-нин Эртемнер академиясынын база адырлар министрстволар-нын эртем-шмчилел институттарынын хей кезинин баазасынча ин-ституттарын, шенелде бү-дүргөдери, констук-

тор бюроларын база дур-жулга заводтарын хаара туткан эртем-техниктиг комплекстерин тургус-кан.

УССР-нин ЭА-нын Е. О. Патон аттыг электрокан-наашкын институту тус-кай электрометаллургия-дан металлдарын кан-наар талазы-биле чуртун эч улуг эртем-шмчилел төптеринин бирээзи бо-лур.

Патончуларынч ажыл-дарын магистралдыг хоо-лай дамчыдыкчыларын тударынга, шимчилелдер чорударына калбаа-биле ажыг-лаан. Эрткен беш чылдын ишинде инсти-тутгун ажылдап кылган чүүлдерин непереткенен-ден эконоимиктиг ажык

245 миллион рубль бол-ган. Эртемденеринин ча-рыгаанын бир рубль бү-рүзүндө 7 рубль сруага-ны алган.

ЧУРУКТА: эзилдирер материалдар килдининин удуртукчузу, техниктиг эртемниин кандидаты Ю. А. Юзвенко (солга-й талазында) болгаш инженер А. И. Литвинен-конун өрүмнээр херексел-дерин база дүргөн элээ-чел кезектерин чаарынга херексээр онза быжыг чүүлүгү бүдүрүп алырын-га дуаалаар шимчилел станоктун чанында тура-ру.

Ю. МОСЕНЖНИКТИН фотоу.

(СЭТА-нын фотохрони-казы).

К и ж и б о л г а ш х о о й л у

КОГАРАЛДЫ ЭГИДЕР ЧУРУМНАРЫ

Бистин чуртувуста соци-алисттик өнүгөрөгүнн карак оту дег камгалаар дугайында айтырыг чугуда чери ээлеп турар. Иччалза-даа чамдык кижилерин талазындан ха-маарышкан ажылыгы хары-салга чок, арага-дарыже хан-дыкшыр чоруктарын ам-даа ыла бээр. Оон түнелинде бүдүрүлгө, албан черлеринге эрөөш эвес когаралдар болту-лаар. Ажылчын болгаш албан-хаакчы кижилерин чедирген когаралдарын эгидер дугайында материалдыг харысалгалары 1971 чылдын декабрь 9-та болуп өрткөн РСФСР-нин Дээди Советинин эски чы-жымын ийити сессиясында хү-лөөш алынган Куш-ажыл ко-дексинде тускай дүрүм чүүлдери кылдыр көрдүнгөн.

Ол куш-ажыл дүрүмүндө ажылчын, албан-хаакчылар-нын материалдыг харысалга-зынын дугайында айтырыглар-ны көргөн болза-даа, кинда до-лу дегереней тайлыбырлар-ны берейин турар. Ону барын-даадаш, ажылчын, албан-хаакчыларын социалисттик өн-чү-хөргөнгин камгаларында харысалгазын бедидер, ол ышкаш оларын ажыл теле-вирлерин шын камгалаар бо-лгаш ажылчын, албан-хаакчы кижилерин материалдыг ха-рысалгазынын хемчөөдери улам тодоргайлаар сорулга-биле СССР-нин Дээди Совети 1976 чылдын июль айнын 13-те Чарлап-биле тускай дүрүм-нү хүлөөш алган. Ол дүрүмдө ажылчын, албан-хаакчылар-нын ажылдап турар албан-ор-ганизация, бүдүрүлгө чедир-ринге чедирген когаралдарын канчаар эгидеринин чуртунун,

биле белен эвес продукциялар ургелен болза, ол кижини ургел-ген чүүлүн долу өрткөн эгидер ужуруг. Иччалза-даа болза, ол кижини айда ортумак ша-лымынын үштүн ийи кезин-ден улгаташын дүрүм тодар-гайлаан. Шаа-ла ол хире хем-чөөш-биле эр-херексел болгаш адыр-бүрү приборлар тускай идик-хеп өрткөн эгидерин бо дүрүмдө база айткан.

Бир эвес үстүндө айткан удуртук ажылдакчылар үчтө, өтөттү шын эвес тургузуп, өрткөтүг материалдарын шым-жамырын, ол ышкаш акша-хө-ргөнгин камгаларын шын эвес организастан, оорлаашкын бооп азы шынары багай про-дукция бүдүрүп үндүргөн бол-за, оларга база-ла бир айнын шалынын чедирген когаралды эгидери-биле тыртар.

Хамаатыларын куш-ажыл-чы эргелерин камгалаар тала-зы-биле чамдык хемчөөдери кушгелдерин дүрүмдө көрүп турар. Кижинин ажылдап шын эвес үндүргөн ийке, азы өскө ажылче шын эвес шимчил-кен болза, ажылдап үндүргөн кижиге төлөөр-биле, үш ай-нын ажыл телевирин бурзулуг удурутук кижиге сүдүн шимчилерин баураар тыртыры база дагын дүрүмдө быжыг-лаан.

Долу материалдыг харысал-га дугайында дүрүмдө эч-не дегереней тайлыбырларын берип турар. Чүгө дээрже куш-ажыл коойлуунда бо айтырыг-нын ыкказын-биле берип турга-нын түнелинде, практика-да коойлуун негелдерин ха-жылар чүүлдер турган.

Күрүмдө чедирген когарал-дык хемчөөдөн доктаадырла эр-херекселдин баазы баураар өрткөн барымаалар, оон-биле чедирештир өрткөтүг чүүлүн элбеген хууун үндүр са-наары чугула. Бир эвес мате-риалдыг когарал оорлаашкын болганда азы өнчүгү өш-биле үргөдөн болза, мычан оон өрт-көн күрүмдө садар өрткө-биле санаары дүрүмдө тайлыбыр-лап турар. Чамдык таварыла-ларда чедирген когаралдын хемчөөш кинда өрткөдөн каш катап улуг бооп болур тавар-ыларын база дүрүмдө айткан.

Ол ышкаш бү-рүлүг кижинин акша-хө-ргөнгүн камгаларын кайы-даа хире хемчөөш түнүгү үш кижинин бижиел чөпшөөрлө чокка тыртп болбас дээрин дүрүмүн 15-ки чүүлүндө то-дарткан.

Ажылчын болгаш албан-хаакчы кижини шалымындан ак-ша тыртыры чөпшөөрлөш болза, администрация чери чедирген когаралды эгидер дугайында хемчөөш уус судтарын дамчыштыр алыр ужуруг.

Бо хүлөөш алынган чаа дү-рүм чугө социалисттик өнчү-хөргөнгин камгаларын куш-телерин сорулгаш эвес, а харын-даа албан организация болгаш бүдүрүлгө чедиринин удуртукчуларын бо айт-рыг талазы-биле харысалга-зын бедидерине база улуг идиктиг.

Бадыматтыг чаа дүрүм 1977 чылдын январь айнын 1-де күштүг болуп, ажылдагы кижиге доктаатын.

А. ООРЖАН.
Тыва АССР-нин Дээди Со-ветинин Президиумунун Доргозынын дуалакчызы.

Айтырыңар, харылап берээл

КУШ-АЖЫЛ ТӨЛЕВИРИНГЕ ХАМААРЫШТЫР

«Шамбалыг» совхозтун малчыны О. С. Шун, Ч. С. Дадар-оол, О. С. Шамтар-оол оларын куш-ажыл телевирин-ге хамарышкан айтырыгларын харылап бээрин Тыва АССР-нин Дээди судунун кижигун юрист С. А. Дорсаттан редакция дилзэн. Самдан Айымыевичинин допчу тайлыбы-рын мында пардамыс.

Айтырыг: Хойжуларга хой кадарынын стажын санап, оларга хой чылда ажылдаан дөш ажыл телевиринге неме-де телевирин төлөп турар бо-гай, а инек кадарыга стаж санаас, немеде телевир-даа чок, моон ужуру чү ири?

Хары: СССР-нин Министр-лер Чөвүдөлинин Куш-ажыл болгаш оонал айтырыглар тала-зын-биле эвилел республика күрүм комитетинин ба-за ВИСРС-тин секретариатын-дын 1976 чылдын август 17-де доктаатын баураар бадымда «Курут болгаш чартык курут ховуларга база дагыл черин оларларын. Билээр оларын-нын бара черинде совхозтар-нын болгаш көдө ажыл-агый-нын өскө-даа бүдүрүлгө чедир-ринин хойжуларынга чамдык ажыл-агый черинге үзүктөл чок ажылдап ажыл стаж болгаш мергелдиге хамар-ыштыр шалынга немеде то-

кылдыр ап турган район коэф-фициентин, шалынга өскө-дө немеде телевирлер, по-лөөлөш үндө азы аарып тур-ган алган акшам шалынга кинр санаткымыс. Бо телевир-нин чылда чамгыс катап, дара-зында календарыг чылдыг агаелне төлөөр. Хойжуун үзүктөл чок ажыл стажын өскөн-биле холбоштыр неме-де телевир өсөр.

Бистин республика чуртун даг оларын чедиргенге ха-маарыш турар. Иччалза хойжулар, трактористер, маши-нистер үстүндө айткан хе-виринг телевирлерин база ап турар.

Үстүндө айткан инструк-цияда совхозтарда ажыл теле-виринин талазы-биле өскө-даа чүүлдерде мыйыстыг бола мал ажаап, кадарып турарларга, хой чыл ажылдап ажыл ста-жыга хамарыштыр немеде телевир чорудары көрдүмүс.

Иччалза олар үзүктөл чок ажыл стажыга хамарыштыр немеде телевир албай турар.

Айтырыг: Механизматтын-га школалар ажылчыннарын-биле механизматтыгмаан, конганы хол-биле чаар, печка-

Дүвөрчүлүг медээ туразында инектер

Хары: «Хоорайда-даа, кө-дөдө-даа школаларда ажыл-дап турар техниктиг ажылда-чылар эрге-дукаалдыг, ачы-дуза көргүзөр бөлүктүн улуг-зунга хамарыш. Олар неде-лада 14 шак ажылдаар болгаш оларын айда ажыл телевирин бистин республикага хамар-ыштыр колдуунда 72 рубль болур.

Көдө бижикинин чагаа-зында айткан техниктиг ажылчыннарга куш-ажыл коойлуунун негелдерин ха-жымын турар бе деп айтырыг тодараткымаан. Ол ажылчын бир хүп азы неделада каш шак ажылдап турары, оон кылмы турар ажылдары тариф-квали-фикацияда айткан кылза чо-гуур ажылдары бе азы школа-нын администрация оон кы-лар ужуругу ажылдарына ха-маарышпас өскө ажылдар не-гел турар бе дээрин айтпаа-зындал бо айтырыг тодаргай хары бээр берге-лар.

Кызыл районун «Х Улуг хурал» колхозунун бышан таразын инетер туразында саспай басып, чип турар дуга-йында чаганы «Шынык» би-жикини Б. Багыт-оол редак-цияга чопуткан. Аңаа холбо-ш чорукчулук бо чургу ол дугайын улам тодоргайлап турар.

Маңаа буруулук кижилерге кандыг хемчеглер хүлээти-нинин дугайында харынын нолхөз баштаар черинден (даргазы Ондар), ында нөдө Советтин нүүснумуздан (дар-газы Сиски) редакция манан тур.

КАНАДАНЫН КОМАНДАЗЫ

Т и и л э э н

Шайбалыг хоккейге «Кана-данын кубогу» дөш дегелер маргылдаанын СССР-нин, Американын, Катышкан Штаттарын, Швейцариян, Финляндиян, Чехослова-киянын болгаш Канаданын шимчилек командаларынн ий-шпирак хоккейчилери ки-ришкен. Ийи недела үргүчү-дөн спортчу демиселди спорт-тун бо хевиринге ынактар улуг сонуртал-биле көр-кө-нөр.

Үргүчүлөп келген солун маргылдаанын түнелинде Че-хословакиянын шимчилек ко-мандазы биле Канаданын хоккейчилери боттарынын аразында биригтер дөш ойлаар эртеп чедип алган. Ол ийи командалын бириг түнел ойнуна Канаданын хоккейчилери чамдыктыг тилеги чедип ал, улурла-ныкчызын 6:0 санга уткан. Маргылдаанын негелдеини дөшээр бо ийи командалын ийити ужуражышкыны ам-лаарга, сентябрь 17-ле болур. Аңаа бир эвес чехтер тиле-ген чедип апса, оларга да-гын ужуражышкынын хү-нүн доктаатыр апаар.

Телевидение

- СЕНТЯБРЬ 16-ДА
- МОСКВАДАН**
- 8.20—Футболга УЕФА-нын кубогу. «Акс» (Афи-ны) — «Динамо» (Мос-ква). 2-ти оюн. Афина-дан дамчыдыла.
 - 9.05—«Петрол» Дюкум-таалыг фильмин баш-тайгы көргүзү.
 - 9.25—«Спортлото» тираж. 9.35—9.45 Часпар.
 - 9.45—«Чурун бурзулде-хүн».
 - 10.00—«Шыдыраа школа». Дегелер гресмейстер Ю. Д. Авербах дамчы-дылганын чорудар.
 - 10.30—Татар музыкаын ко-нцерти.
 - 11.45—Хоккейге дегелер мар-гылдаам. 2-ти финал маргылдаа. 2-ти 3-кү оюн. Монреальдан дамчыдыла.
 - 13.00—Медальер.
 - 13.10—Аниматара спортчу программа.
 - 14.15—«Ротун ГЭС-ти туду-тур бис».
 - 14.45—«Музыкалык абоне-мент». Д. Д. Шостако-вичинин симфониясы. Москванын күрүм фил-лармониянын акаде-миктиг симфония ор-кестрин күсөдөр. Дири-жеру — СССР-нин уузугун артизи К. Кон-дальин.
 - 15.25—«Бистин өнчүлүс Мон-
- голия».
- 15.40—«Спортлото» тиражы.
 - 15.50—«Сатирикон» арм-нары-биле. Телеши-пид баштайгы көргүзү.
 - 16.50—17.00—Часпар.
 - 17.00—«Евс. Информастыг про-грамма».
 - 17.30—ССР Эвилелинч Ууге театрынын балет со-ветинин концерти.
 - 18.00—Спортчу программа: 1. Футболга УЕФА-нын кубогу. «Акс» (Афины) — «Динамо» (Москва). 2-ти оюн. Афинадан дамчыдыла. 2. Хо-кейге дегелер маргыл-даам. 2-ти финал мар-гылдаам. 2-ти, 3-кү оюн. Монреальдан дамчыдыла.
- КЫЗЫЛДАН**
- 20.00—Телемөдөөр.
 - 20.10—Мультифильм.
 - 20.20—«СЭКП-нин XXV съез-динин притиригери —амдыралга». Дамчы-дыла.
 - 20.40—Телемөдөөр.
 - 20.55—Чарлаалар.
 - 21.00—Көдөдөн шимчилеринге концерт.
- МОСКВАДАН**
- 21.35—«Бистин өнчүлүс Мон-голия».
 - 21.50—«Сатирикон» арм-нары-биле. Телеши-пид баштайгы көргүзү.
 - 22.50—23.00—Часпар.
 - 23.00—23.30—«Евс. Информа-стыг программа».

соок, өскө арктанарында 1—5 градус чылгы болур. Хүндүс дагыл черлерге 8—13, өскө арктанарында 15—20 градус чылгы болур. Авто-оруктарга көстүрү эки.

Республика найысмаалыгта шокор баурууга, чагбас. Ва-рын чук угланышкынын хаттын дүргөн секундда 3—7 метр чедер. Агаарын температурасы дүне 2—4, хундус 17—19 градус чылгы болур.

Редактор В. С. ШАРОВИИ

КИНО

- СЕНТЯБРЬ 16-ДА
- «НАБЫРАЛ»: «Саджы» (2 сериялыг) 10.00, 12.40, 15.20, 18.00, 20.40 шактарда.
 - «ИОНИЕР»: «Чапел» 9.30, 11.30, 13.40, 15.40. «Кем-херек үзүгелдин» (Ийити фильм —«Метелаштун» (2 сериялыг) 17.40, 20.30 шактарда.
 - «КАА-ХЕМО»: «Хоругут ышкыш» 15.00. «Легендалар ут-тулугураа» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.
 - «ВОСТОК»: «Ийи скрипкага концерт» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.